

HELYI TANTERV

ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS GYENGÉNLÁTÓ, ALIGLÁTÓ TANULÓK SZÁMÁRA

**Magyar nyelv és irodalom 5-8.
évfolyam**

2020.

A tantárgy célja, feladatai

Az egyéni, a közösségi, a társadalmi kommunikáció alapja a magyar nyelv ismerete és használata. A nyelv kultúrát formál, őriz és közvetít. A nyelv az emberi kommunikáció, a gondolkodás, a tanulás, az önismeret kibontakozásának közege, előfeltétele és legfőbb eszköze. Kulcsszerepe van a kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőképesség, az erkölcsi, az esztétikai, a történeti és a mérlegelő érzék kialakításában. Az anyanyelvi készségek birtoklása segíti a társadalom közösségeiben való aktív részvételt. A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy legalapvetőbb célja az anyanyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása, illetve fejlesztése, valamint az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátítása.

A magyar nyelv a tanulás célja és az ismeretszerzés eszköze is. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. A jövőbeni tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben, az élethosszig tartó tanulás során használandó olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése. A kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését nevelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése.

Az irodalmi nevelés feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához felső tagozatban a tantárgy az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre.

Az alapozásban építeni kell a tanulók tapasztalatszerzésére, a fogalmak tartalmának lassú érlelésére, az értelmes és fejlesztő célú gyakoroltatásra. A pedagógus feltérképezi a tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit. Kellő időt enged a tanulási feladatok pszichológiai feltételeinek beéréséhez, és személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel esélyt teremt a sikeres iskolai pályafutás, valamint az élethosszig tartó tanulás biztonságos megalapozásához. Az eszközszintű olvasás elsajátítása, az önkifejező írás megszerettetése, a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárának megismertetése, használatának megerősítése szintén a tantárgy tanításának célja és feladata.

A tantárgy feladatai közé tartozik a vizuális észlelés és differenciálás, auditív észlelés és differenciálás, fonematikus észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízáló-szintetizáló képesség, ritmus, mozgás, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. A kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben során az aktív és passzív szókincs-gazdagítás, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés gyakorlása, továbbá a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is. Mindezek során megvalósul az önkorrekciós képesség fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Kiemelt feladat az önismeret erősítése, lehetőséget teremtve a véleménynyilvánításra, mások véleményének meghallgatására. A szövegtartalom

visszaadásának gyakorolása különféle kommunikációs eszközzel történik, fokozódó önállósággal valósul meg.

Az írás eszközszintű használata, a helyesírási készség fejlesztése, továbbá a rendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok figyelembe vételével valósul meg.

Az iskolai oktatás, nevelés a sérülésből, a fogyatékoságból eredő tanulási nehézségek leküzdését, a jól működő funkciók továbbfejlődését individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával támogatja.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyban az ismeretek és a fejlesztési követelmények felhasználásánál, továbbá az irodalmi művek feldolgozásánál ajánlott figyelembe venni a tanulóközösség összetételét, az írás, olvasás technikájának elsajátításában megjelenő egyéni különbségeket, a kommunikációs készség eltérő sajátosságait.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók vonatkozásában az ismeretszerzési folyamatban a saját olvasási élmény, hallás utáni szövegértés differenciált alkalmazása is lehetséges. Az irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése táblázatban megjelenő közműveltségi tartalmak a Nemzeti Alaptanterv alapján kerültek meghatározásra, figyelembe véve a kerettantervvel megcélzott tanulókat. Elsajátításuk, az adott művekkel való ismerkedés tanári segítséggel, részletek feldolgozásával is megvalósítható.

A szöveghű felidézésre ajánlott művek félkövér és dőlt szedéssel láthatóak. Ezek kiválasztásánál is alkalmazható a differenciált követelmény.

A tanulási képességek fejlesztése és az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése területek közműveltségi tartalmai nem jelennek meg külön, beépítésre kerültek.

Az irodalmi ismeretek megalapozása, kialakítása, fejlesztése, az olvasás készséggé fejlesztése. Az irodalmi művek elemzése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése (műfajok, formák, tér- és idő, cselekmény-bonyolítás, szereplők stb.)

A beszédértés, beszédképesség, beszédtechnika fejlesztése.

Tudatos nyelvhasználatra nevelés, a nyelvi kultúráltság, igényesség fejlesztése. A meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, lehetőség szerinti megszüntetése.

Az olvasás – írás, a szövegértés, szövegalkotás képességének fejlesztése, különös tekintettel a látás- és értelmi sérülés okozta hátrányokra.

A szöveghű, folyamatos, a tartalmat kifejező olvasás fejlesztése, az élőbeszéd üteméhez közelítő hangsúllyal, hangerővel, tempóval.

Saját, látássérülésükhöz igazodó, olvasható íráskép készségszintű kialakítása.

A helyesírás alapelveinek tudatos használatának kialakítása, gyakorlása.

A kommunikáció értékhordozó szerepének megismertetése, eszközeinek helyes használata. Az önálló könyvtárhasználat megalapozása, kialakítása.

Az önművelés igényének kialakítása. Megfelelően motivált befogadói magatartás megalapozása az irodalom és más művészeti ágak iránt.

Feladata a folyamatos szókincsbővítés.

Az emlékezet, a koncentrációképesség, a személyiség (önbizalom) fejlesztése kí-vülről megtanulandó anyagokkal, memoriterekkel. Alakuljon ki a kultúrált, választáson alapuló média, tömegkommunikációs eszközhasználat. Fontos továbbá, hogy a drámajáték gyakorlatokkal oldódjanak szorongásaik, gátlásaik. Fejlődjön alkotó- és kapcsolatteremtő képességük, kreativitásuk.

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	4	4	4	4
Éves óraszám	144	144	144	144
Témakörök megnevezése, óraszám				
Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	8	8	9	9
Olvasás és az írott szöveg megértése	12	12	12	12
Írás, szövegalkotás	10	10	10	10
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	56	56	56	56
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	58	58	57	57

5.-6. évfolyam

A tantárgy fontos szerepet tölt be nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében. A kulcskompetenciák közül hangsúlyos az anyanyelvi kommunikáció, amelynek során a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve szerepet kell kapni az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztésének. A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése kiemelt szerepet kap, mert az önismeret alakításával a tantárgy segíteni tudja a társadalmi beilleszkedést. A hatékony önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyéni képességekhez igazodó ütem és elvárás megjelenik a tanítás tanulás folyamatában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centráltságát kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével történik a nyelv funkcióinak megfelelően.

A nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével a tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók az egyéni képességekhez igazodóan megfelelő szinten tudják alkalmazni a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

5. évfolyam

A tantárgy célja az évfolyamon

- A magyar nyelv és irodalom tantárgy ismeretanyagának előkészítése.
- Köznapi helyzetekben való eligazodás, a megfelelő nyelvi és viselkedésforma megválasztása.
- Kommunikációs zavarok feloldása, a beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.
- Helyes nyelvtani szerkezetű szóbeli és írásbeli feladatvégzés.
- A nyelvtani fogalmak megismertetése, irányítás melletti használata.
- Folyamatos szókincs bővítés.
- Szövegértő és elemző képesség fejlesztése az olvasástechnika fejlődése során.
- Erkölcsi és esztétikai nevelés, ízlésformálás az olvasott művek kapcsán.

Tematikai egység címe	Éves óraszám
Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, elemzése és alkotása	8
Olvasás és az írott szöveg megértése	12
Írás, szövegalkotás	10
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	56
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	58
Összesen	144 óra

I.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 8 és folyamatos
Előzetes tudás	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások követése. Kialakult verstanulási technika.	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhez igazodóan a <ul style="list-style-type: none"> • a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, • aktív és passzív szókincs fejlesztése 	

	<ul style="list-style-type: none"> a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. <p>A reproduktív beszéd képességének fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei.</p> <p>Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg.</p> <p>Vizuális és akusztikus figyelem</p> <p>Emlékezet</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Beszédtechnika:</p> <p>a) a helyes beszédlevegzés: a levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés) kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben</p> <p>b) megfelelő beszédhang, hanglejtés: a hangadás esetleges hibáinak javítása, a hang-terjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások</p> <p>c) pontos artikuláció: az artikulációs mozgások, a fonéma megkülönböztetésének, a magánhangzók pontos színének, a mássalhangzók tiszta ejtésének, a gondos szóvégejtés a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatos szabályos</p>	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.</p> <p>A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.</p> <p>A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása.</p> <p>Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.</p> <p>Főfogalom alá rendezés, értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazása.</p> <p>Vers- és prózamondás.</p>	<p>Ének-zene: ritmus, hangképzés, légvétel.</p>

<p>ejtésének kialakítása és gyakorlása</p> <p>d) ritmus, tempó</p> <p>e) időtartam</p> <p>f) hangsúly, hangerő</p> <p>g) szünet</p> <p>h) kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése gazdagítása</p> <p>i) A kifejező képesség (a kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése) gazdagítása: légző, rezonancia, hangadás, artikulációs, ritmus, időtartam, hangerő, hang-váltás, hangsúly- és összetett gyakorlatokkal, beszédszünetek megtartásával. Koncentrációs, lazító, készségfejlesztő gyakorlatok, dramatikus improvizációk. Az eddigiek mellett pl.: érzékszervi ügyesítés, fantázia játékok /sosemvolt élőlények kitalálása/, mimika-, és gesztus játékok, zenés gimnasztika, mozgásos szabályjátékok, helyzetgyakorlatok /mi történik, ha .../, életgyakorlatok /családi események, érzelmek/, pantomimes játékok /testtartás, tekintet, gesztusok, mozgások stb./</p> <p>Beszéd(meg)értés:</p> <p>a) szavak</p> <p>b) mondatok</p>		
--	--	--

<p>c) szöveg szintjén</p> <p>Beszédképesség</p> <p>A beszédcselekvések végrehajtásának tanulása: a közlés (célja, megoldási formák), a megbeszélés (célja, megoldási formák).</p> <p>A szándéknyilvánítás tanulása, a közlés felhívó funkciójának felismerése és – a kérés és válaszadás gyakorlása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tudakozódás és a válaszadás gyakorlása, - a felszólítás (felkérés) utasítás és a válaszadás gyakorlása, - a meghívás és válaszadás gyakorlása. <p>A véleménynyilvánítás tanulása, a közlés érzelmet kifejező funkciójának felismerése és érvényesítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a véleménynyilvánítás és a szerepcsere gyakorlása, - az értékelés és a válaszadás gyakorlása, <p>a beszámoló készítésének, és a beszámoló fogadásának gyakorlása</p>		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.</p>	

II.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret 12 és folyamatos
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Szövegértő olvasás. Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Tények, adatok, információk felismerésében az önállóság növelése. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése.</p>	

	<p>A könyvekből történő tanulás megalapozása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. A szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése. Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezésével. Figyelem Auditív észlelés: szövegelemlekezet. Emlékezet: olvasottak felidézése Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás gyorsolvasó gyakorlatok, a szöveg megértését bizonyító gyakorlatok.</p> <p>Szövegfeldolgozás Szépirodalmi részletek, művek szövegű megtanulása</p>	<p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Törekvés önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. Az információs kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. A könyv mint információforrás értékének felismerése. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése. Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása. Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása, lényegkiemelés, tömörítés. Felolvasás, az olvasottak ismertetése.</p>	<p>Matematika: szöveges feladatok értelmezése</p> <p>Történelem, természetismeret: szövegértelmezés, szövegelemzés. Matematika: adatgyűjtés</p> <p>Természetismeret, történelem: tények, információk gyűjtése. Tanulási technikák gyakorlása.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak:	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</p>	

III.

Tematikai	Írás, szövegalkotás	Órakeret
------------------	----------------------------	-----------------

egység/Fejlesztési cél	10 és folyamatos
Előzetes tudás	Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Az írásbeli kifejezőképesség megerősítése, az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. Az írás eszközjellegű használatának kialakítása. Önellenőrzés fejlesztése. Saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Finommotorika fejlesztése írásmozgással. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás.</p>

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Reproduktív írás Félig produktív írás, írásbeli kifejezőképesség Szövegalkotás, szöveg-átalakítás: A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó láncszem felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez Új fogalmak értelmezése, megértést bizonyító szöveg-átalakítás</p> <ul style="list-style-type: none"> - gyakorlati témájú szövegek alkotása, szerkesztése (különböző helyzeteknek megfelelő mozzanatsorok); változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, - a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele. <p>Szövegalkotások javítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tartalmi hiányosságok (időrend, folyamatosság, ellentmondás) korrigálása, - szerkezeti hibák javítása (felesleges nyelvi elemek törlése, a rosszul használt kifejezések helyesbítése); a hiányzó részek, nyelvi elemek pótlása; a mondatkapcsolatok ellenőrzése, egyeztetése. <p>Leíró és elbeszélő jellegű szövegek alkotása (fogalmazás): Elbeszélés jellegű szöveg</p>	<p>Írásbeli kifejezőképesség megerősítése, írásbeli szövegalkotás. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. Emlékezetből való írás. Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazása. Az írás eszközjellegű használata. Önellenőrzés fejlesztése. Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén, vagy önellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata - tanári segítséggel. Hibátlan (betűkihagyás és betűcsere nélküli) másolás, szavak, mondatok látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása. Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése; vázlatkészítés tanulása. Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog. Hangutánzó, hangulatfestő szavak, szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílushatásuk megfigyelése. Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele. A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása. Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése. Szöveg átalakítása: – bővítéssel: díszítő jelzők</p>	<p>Testnevelés: mozgáskoordináció fejlesztése</p> <p>Rajz, technika: finommotorika fejlesztése</p> <p>Informatika: kommunikációs technikák</p>

<p>tagolódása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bevezetés - tárgyalás - befejezés <p>Leíró jellegű szöveg jellemző jegyei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - formai jegyek: érdeklődést felkeltő cím, hármasszerkezeti tagolás - tartalmi jegyek: a fogalmazás tárgyának bemutatása külső, belső tulajdonságok, érzések, érzékletek alapján, változatos, sokszínű szóhasználat, jelzős szerkezetek <p>Szöveg átalakítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bővítéssel: díszítő jelzők használata, - szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. <p>Tagolatlan szöveg tagolása.</p> <p>Cím szerepe. Hír (hirdetés) Leírás irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben. Jellemzés tipikus jegyei. Jellemzés szerkezete Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog.</p>	<p>használata,</p> <ul style="list-style-type: none"> - szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. <p>Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban. Címalkotás. Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése. Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. Olvasottakról vázlat készítése. Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása, rögzítése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabályok, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.</p>	

IV.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 56 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Ismeri a rokon értelmű szavak, többjelentésű, azonos</p>	

	alakú szavak fogalmát. Képes ezek felismerésére, szövegben való alkalmazásukra. A tanult szófajokban tud csoportosítani. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Betűrend használata. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Tanári útmutatás alapján szövegalkotás, kiegészítés, módosítás. Szófajok, szavak mondatbeli szerepének funkciója. A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása. Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátíttatása. Képességfejlesztési fókuszok: Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok Szerialitás: betűrend	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
Betűk: A beszéd hangjai Magánhangzók, mássalhangzók – képzésük, időtartamuk. Szótőhöz kapcsolódó toldalékok hangrendjének, illeszkedésének szabálya. A hagyományos írásmód – az ly és a j. Szóelemek, szavak: A szó jelentése – hangalak és jelentés: egyjelentésű, többjelentésű, rokonértelmű, ellentétes jelentésű, hangutánzó szavak. A szó szerkezete – a szótő és a toldalék. A toldalék jelentésmódosító szerepe. A toldalék fajtái – megnevezés nélkül. Egyszerű és összetett szavak. A szavak elválasztása – a helyes szótagolás. Szószerkezetek: Szólások, szóhasonlatok,	A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése. Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátítása. Csoportosítás, válogatás, vizsgálódás. Betűrend készítése, lexikon használata. Szószerkezet alkotása, átalakítása. Szószerkezetek keresése, gyűjtése irodalmi szövegből. A szószerkezetek felismerése a mondatokban, azok ki/beemelése a mondatokból/ba. Mondat tagolása, írásjelek használata. Helyes szórend meghatározása. Helyes hangsúly gyakorlása. Számbeli egyeztetés gyakorlása, ellenőrzése, javítása. Másolás Tollbamondás Hiányos szavak kiegészítése a tanult helyesírási szabályok	Történelem, természetismeret: kutató munkában a lexikonhasználat, betűrend gyakorlása.

<p>közmondások.</p> <p>Mondatok Mondatok átalakítása: Tőmondat alkotása Bővített mondat Mondatalkotás Mondatfajták – szerepük a beszédben és az írásban. A tagolatlan mondat tagolása, írásjelek használata. Mondatfajták - beszélő szándéka szerint: kijelentő, kérdő, viszontkérdő, felelő, óhajtó, felszólító, felkiáltó. Helyesírás: betűk, szóelemek, szavak, szószer-kezetek, mondatok, szöveg írása a grammatikai tudatosítás szintjei szerint. A helyesírás gyakorlása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a grammatikai tudatosítás szintjein jelentkező aktuális helyesírási feladatok: többes szám jele, melléknévi igenévi fokozatok, igékhez járuló jelek; a tárgy, az igék, a helyhatározó ragjai (-ban, -ba), a szóösszetételek és szóelvá-lasztások (szótagolás); személynevek, állatnevek írása; a számnevek kétféle jelölése; mondatkezdés, mondatzárás. - A helyesírás fejlődését segítő gyakorlatok: Másoló gyakorlatok: szófordító, betűmódosító, szókirakó (betűk, szóelemek), szóbontó (szóelemző, elválasztó), toldalékoló, analógiák gyűjtése, összekevert mondatrészek rendezése, hibás szavak-mondatok-szöveg(rész)ek javítása: 	<p>alapján Szókirakó játékok Betűtorony játék Helyesírási totó Scrabble</p>	
---	---	--

<p>kérdések, válaszok, szövegrészek leírása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - látó-halló tollbamondó gyakorlatok: betűkiemelés, szótagoltató, ékezetek és írás-jelek lejegyzése, szófordítás, ellentétpár-írás, toldalékoló, a mondat szavainak (első, utolsó, a megadott jelentéstartalmat hordozó) leírása, mondatok írása, ismert szólások, mondások fele; - emlékezetből írás: betűk, betűkapcsolatok, szóelemek, szavak, szókapcsolatok, rímválasz, ismert szólások, közmondások fele, kérdések, válaszok, szövegrészek leírása. 		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Beszédhangok, magánhangzók, mássalhangzók, szóelemek, hangalak és jelentés, szókincs, szófajok, helyesírási szabályok</p>	

V.

<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése</p>	<p>Órakeret 58 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Irodalmi művek olvasásakor az élményt nyújtó szerep megtapasztalása. Az olvasottak értelmezése: cím, szereplők, helyszín megfogalmazásával. Költői nyelv, irodalmi nyelv sajátosságainak ismerete. Vers és próza megkülönböztetése. Hangsúlyos olvasás. Dramatizálás elemeinek ismerete.</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vers ritmusának különböző módon történő bemutatása, jelzése. A versben az ismétlődő sorok, kifejezések felismerése. A költői szándék, a vers hangulatának véleményezése. Az egyes műnemek jellemző jegyeinek felismerése. Próza művek tagolása a szöveg tartalma alapján. A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása, Egy-egy szöveg(részlet)bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvasás)</p>	

	<p>Irodalmi kifejezésformákból válogatás, felhasználása, "beépítése" saját szövegalkotáshoz.</p> <p>Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása, fejlesztése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése.</p> <p>Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése.</p> <p>Szókincs bővítés.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Az irodalom fogalma, keletkezése, kapcsolata más művészeti ágakkal.</p> <p>A nép- és műköltészet keletkezése, terjedése, fennmaradása, szerzője, formai jegyei, műfajai:</p> <p>Irodalmi műnemek: Líra, epika, dráma</p> <p>Irodalmi műfajok:</p> <p>Líra</p> <p>Dal:</p> <p>Népdal: keletkezése, terjedése, gyűjtői, tartalmi-formai jellemzőik (természeti kép fogalma), a dallam, ritmus, rím tartalommal való összefüggése, dalok téma – mondanivaló szerinti csoportosítása.</p> <p>Műdal:</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Gazdag Erzs: Hófarsang Csoóri Sándor: Moziba megy a hold Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz Petőfi Sándor: Füstbe ment terv</p>	<p>Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása.</p> <p>Az irodalmi művek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése.</p> <p>Irodalmi művek műfaji jellemzőinek felismerése.</p> <p>Az olvasási készség fejlesztése.</p> <p>Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiállapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése.</p> <p>A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása.</p> <p>Összecsengő sorok jelölése.</p> <p>Összehasonlítás.</p> <p>Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése.</p> <p>A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása.</p> <p>Dramatizálás, felolvasás.</p> <p>A regény szerkezeti</p>	<p>Ének: ritmus jellemzői, szerepe.</p> <p>Rajz, vizuális kultúra: hangulat, érzelmek megjelenése a művészetekben.</p>

<p>Epika Mese, műmesék, más népek meséi: jellemzői (kezdés, befejezés, meseszámok, csodás elemek, tartalom, tanulság). Fajtái: állatmesék, tündérmesék, műmesék. Meseírók.</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Válogatás magyar népmese gyűjteményből Az érig érő fa (magyar népmese) Tündérszép Ilona és Árgyélus (magyar népmese) Attila földje (magyar népmese) Grimm: Békakirály, Holle anyó H. C. Andersen: A császár új ruhája Aiszoposz: A farkas és a bárány La Fontaine: A farkas és a bárány Mese a kisasszonyról, aki szörnyeteget szeretett (lengyel népmese) A Szépséges Róza (szlovák népmese) Mese egy tojáról (román népmese) A gida-leány (görög népmese) Egy öreg király népmese (Kárpát –ukrajnai népmese)</p> <p>Legenda:</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek: Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)</p> <p>Monda: <u>Népmonda</u>: a valóság és mese összefonódása, tartalmi jellemzők, kötődés földrajzi helyhez, történelmi személyhez, eseményhez.</p>	<p>felosztásának megfigyelése. A regény jellemzőire példák felsorolása (terjedelem, fejezetek, részek, főszereplők, szereplők, helyszín, cselekmény – valós és szerző által kitalált elemek) Nagy terjedelmű mű esetén film megtekintése, feldolgozása és olvasmányrészletek olvasása, elemzése Kisebb terjedelmű mű esetén a mű közös elolvasása és elemzése Színházlátogatás (dráma).</p>	
--	---	--

<p>Feldolgozásra ajánlott művek: Lengyel Dénes: A lacikonyha Dózsa György párviadala A nagyidai cigányok Székelytámad, Székelybánja Spártai felelet A dobozi-dűlő A Szent Anna tó</p> <p>Bibliai történetek: A <u>Biblia</u>: felépítése, válogatás a Bibliából, bibliai történetek értelmezése, vallási ünnepek, szokások, népi játékok (betlehemezés).</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek: Az édenkerti történet Noé és a bárka Öt kenyér és két hal A világ teremtése Jézus születése, A betlehemi királyok</p> <p>Elbeszélő költemény:</p> <p>Fazekas Mihály: Lúdas Matyi (filmfeldolgozás)</p> <p>Elbeszélés:</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek: Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa</p> <p>Regény A regény fogalma, jellemzői. Erich Kastner, Halasi Mária, Mándy Iván, Fehér Klára, Szabó Magda műveinek részletei. A szereplők egymáshoz, és a felnőttekhez való viszonya. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk (filmfeldolgozás) Feldolgozásra ajánlott: Móra Ferenc: A kincskereső kisködmön –</p>		
---	--	--

<p>részlet (filmfeldolgozás) Fekete István: Vuk, Tüskevár (részletek) Lázár Ervin: Bikfi-bukfenc- bukferenc Szabó Magda: Sziget-kék Eric Knight: A repülő osztály Fekete István művei: Vuk, Cin Antoine De Saint-Exupéry: A kis herceg</p> <p>Dráma A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Líra, epika, dal, népdal, ballada, népballada, mese, népmese, legenda, monda, vers, próza, elbeszélés, elbeszélő költemény, regény, rím, memoriter.</p>	

Követelménye

/Minimum követelmény aláhúzva!

Szöveget biztonsággal, jó tempóban, értelmesen, kifejezően elolvasni (felolvas-ni).
Értsék meg a (némán olvasott) szöveget, törekedjenek annak tartalmát igényes
nyelvhasználattal elmondani.

Ismerjék az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályait. Tudjanak önállóan a
tanult műfajban (elbeszélés) néhány mondatos szöveget alkotni.

Képesek legyenek hibátlanul (betűkihagyás és betűcsere nélkül) másolni.

Tudják leírni a szavakat, mondatokat, néhány mondatnyi szöveget látó-halló
tollbamondás és emlékezet alapján.

Képesek legyenek önmaguk és mások írásmunkáit ellenőrizni, javítani.

Tudják véleményüket megfogalmazni.

Tudjanak kérni, tudakozódni, felszólalni, meghívni.

Legyenek képesek önállóan könyvkölcsönzésre, és érdeklődésüknek megfelelő
könyv kiválasztására. Tudjanak közösen legalább öt játékot eljátszani.

Képesek legyenek a megadott ly-os, j-s szavakat helyesen leírni. A felismerés és
megnevezés – megnevezés szintjén ismerjék – a szavak jelentéstani csoportjait

- a szótót, a toldalékot
- az egyszerű mondatot és fajtait
- a megfelelő írásjeleket a különböző mondatfajták végén
- az egyszerű és összetett szavak elválasztását.

Bizonyítsák az olvasott szöveg megértését. Legyenek képesek a szövegből adatokat
kiemelni. Legyenek képesek teljes ábécé-rendet készíteni. Tudják használni a
különböző szótárakat, lexikonokat. Tudjanak a magánhangzók idő-tartama szerint
szavakat csoportosítani. Legyenek képesek megadott szempont szerint szavakat
átalakítani.

Tartsák be az alapvető helyesírási szabályokat (mondatkezdés, írásjelek, tulaj-
donnevek). Tudják meghatározni a versszakok és a verssorok számát. Képesek
legyenek különböző módon jelezni, bemutatni a vers ritmusát. Ismerjék fel a versben

az ismétlődő sorokat, kifejezéseket. Tudják meghatározni a vers képszerűségét, képesek legyenek egy-egy kép szóbeli „leírására”, illusztrálására.

Legyenek képesek memoritereketsajátítani, visszamondani (4-5 mondatos).

Olvassanak el a tanév folyamán egy-három (legalább száz oldalas) könyvet.

Szerezzenek ismereteket a néphagyomány köréből, a jeles napokról, eredetükről, törekedjenek a népi értékek felismerésére, megbecsülésére.

Legyenek képesek kb. egyoldalnyi mű (részlet) önálló áttekintésére.

Ismerjék fel a mesemotívumokat, az olvasott művekben ráirányítással. Vegyenek részt mesék, mondák, regék, elbeszélések közös előadásában. Tudják irányítás-sal elemezni a művet (cselekmény, tartalom, szereplők).

Legyenek képesek beleélni magukat a szereplők viselkedésébe dramatikus játékok során.

Legyenek aktívak a drámajátékokban, tudjanak társaikkal együttműködni bábjátékokban, improvizációkban, dramatizálásnál.

Törekedjenek a helyes artikulációjú, jó ritmusú, közepes tempójú, érthető beszédre.

Ügyeljenek a megfelelő hangerőre, beszédük alkalmazkodjon a kiejtés fő szabályaihoz és a beszédhelyzethez.

Törekedjenek hangos olvasással a szókincsüknek megfelelő (vagy ahhoz közeli)

Értékelés

A tanuló fejlődését, aktivitását, a megtanult ismeretek felhasználási szintjét, a szókincs bővítését, látássérülésükhöz mérten az írásmunkák külalakját folyamatosan figyeljük, szóbeli minősítéssel valamint osztályozással értékeljük.

Segédanyagok, feltételek

Ajtony – Lőrík: Nyelvi ismeretek 5.

Hámori Jánosné: A magyar nyelv világa I. 5-6.

Hámori Jánosné: A magyar nyelv világa I. Feladatlapok

Gáspár-Helesfai-Papp: Anyanyelv az általános iskola 5. osztálya számára.

Rottmayer Jenő: Irodalmi olvasókönyv

Takács Etel: A magyar nyelv könyve

Allan Pease: Testbeszéd

Pease- Garner: Szó-beszéd

Montágh Imre: Mondjam vagy mutassam?

Nyelvtani elbeszélés gyakorlatok

Tanuljunk magyarul!

Mondd ki, írd le, törd a fejed!

Hernádi S.: Szórakoztató szórakéztető

Ortutay: Mi fán terem?

Vannay Aladárné: Szórejtvő, szófejtő

6. évfolyam**A tantárgy célja az évfolyamon:**

Az olvasási kedv megerősítése, az irodalom megszerettetése. Beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.

Szövegekben megformált értékek befogadása. Tudatos nyelvhasználat kialakítása, az önmegfigyelő és önértékelő képesség és a nyelvi igényesség fejlesztése.

Irodalmi műveken keresztül az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi nyelv iránti fogékonyság növelése. Különböző műfajú, megjelenítésű szövegek olvasása. Az olvasott szöveg értelmezése. Az erkölcsi és esztétikai fogékonyság növelése. Rövid művek, műrészletek emlékezetben tartása. A spontán (produktív) és reprodukzív beszédképesség fejlesztése. Kommunikációs helyzetekhez való alkalmazkodás. Kifejezőképesség fejlesztése.

Tematikai egység címe	Éves óraszám
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, elemzése és alkotása	8
Olvasás és az írott szöveg megértése	12
Írás, szövegalkotás	10
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	56
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	58
Összesen	144 óra

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 8 óra és folyamatos
Előzetes tudás	Az 5. évfolyam tantárgyi követelmények minimum szintjének teljesítése	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhez igazodóan a</p> <ul style="list-style-type: none"> • a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, • aktív és passzív szókincs fejlesztése • a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. <p>A reprodukzív beszéd képességének fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem Emlékezet</p>	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Beszédtechnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helyes artikulációjú, jó ritmusú, közepes tempójú, érthetően beszéd gyakorlása. A beszédkultúra továbbfejlesztése szógyakorlatokkal. - Kellő számú gyakorlással biztosítani kell, hogy tudjon megfelelő hangerővel beszélni, beszéde alkalmazkodjon a kiejtés fő szabályaihoz és a beszédhelyzethez. - Beszéd(meg)értést fejlesztő gyakorlatok - Beszédkészséget fejlesztő gyakorlatok. - Beszédtechnika fejlesztése: szükség szerinti logopédiai, beszédtechnikai gyakorlatok. - A tanult légzéstechnikai ismeretek alkalmazása szöveg és versolvasáskor, beszédben <p>Metakommunikáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mimika, - testtartás, - távolságtartás - tekintet. - <p>Beszéd(meg)értés:</p> <ul style="list-style-type: none"> d) szavak e) mondatok f) szöveg szintjén <p>Beszédkészség:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A beszédcselekvések végrehajtásának tanulása: meggyőzés (tanácsadás, rábeszélés, lebeszélés), kifejezés (jókívánság, elismerés, részvétnyilvánítás, együttérzés) és válaszadás, viccek, csattanók elmondása és reagálás. - Véleménynyilvánítás tanulása 	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.</p> <p>A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése.</p> <p>A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.</p> <p>A reproductív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása.</p> <p>Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.</p> <p>Főfogalom alá rendezés, értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazása.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízis-szintetizálás, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p> <p>Vers- és prózamondás.</p>	<p>Ének-zene: ritmus, hangképzés, légvétel.</p>

<p>(véleménynyilvánítás, tapintat, empátias érzék, tárgyilagosság fejlesztése, önbírálat, helyes önértékelés, a közlés érzelmeit kifejező funkciójának felismerése és érvényesítése.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - a vita tanulása (érvelés, bizonyítás, cáfolás, szerepcsere) - A tájékoztatás tanulása, a közlés tájékoztató funkciójának felismerése és érvényesítése. - üzenetközvetítés, útbaigazítás, a tájékoztatás fogadásának tanulása, - a társalgás (beszélgetés, párbeszéd, szerepcsere) tanulása, az előterjesztés és a javaslat készítésének, az előterjesztés fogadásának tanulása. - Szókincsbővítés, valamint a mondatalkotás gyakorlása játékos nyelvi gyakorlatok, irodalmi, ismeretterjesztő szövegek, helyzetgyakorlatok segítségével. -Lényegkiemelés koncentrációban a matematika, történelem, természetismeret tantárgyakkal. <p>Kommunikációs helyzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kapcsolatfelvétel, - kapcsolattartás, - vélemény- és szándéknyilvánítás, - vita, - kérés, - kérdés. 		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.</p>	

II.

<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Olvasás és az írott szöveg megértése</p>	<p>Órakeret 12 óra és folyamatos</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Szövegértő olvasás. Iskolai könyvtár használata.</p>	

	Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással,</p> <p>A szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése.</p> <p>Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése.</p> <p>Érdeklődésének megfelelő könyv választása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezésével.</p> <p>Figyelem</p> <p>Auditív észlelés: szövegemlékezet.</p> <p>Emlékezet: olvasottak felidézése</p> <p>Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával.</p> <p>Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás</p> <p>Kreatív szövegalkotás</p> <p>Tanulást segítő eljárások gyakorlása</p> <p>Szövegfeldolgozás</p> <p>Szépirodalmi részletek, művek szövegű megtanulása</p> <p>Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei</p>	<p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése.</p> <p>Önálló olvasás, szövegfeldolgozás alakítása.</p> <p>Aktív és passzív szókinccs gyarapítása.</p> <p>Az információs kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása.</p> <p>A könyv információforrás értékének felismerése, a könyvekből való tanulás megalapozása.</p> <p>Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása.</p> <p>Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása,</p>	<p>Matematika: szöveges feladatok értelmezése</p> <p>Történelem, természetismeret: szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p>Matematika: adatgyűjtés</p> <p>Természetismeret, történelem: tények, információk gyűjtése.</p> <p>Tanulási technikák gyakorlása.</p>

	<p>lényegkiemelés, tömörítés, adatkeresés. Felolvasás, az olvasottak ismertetése.</p> <p>Önálló könyvtárhasználat előkészítése.</p> <p>Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése.</p> <p>Érdeklődésének megfelelő könyv választása.</p> <p>Adatkeresés, adatgyűjtés.</p> <p>Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak:	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbe fogadás, szövegalkotás.</p> <p>Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</p>	

III.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás	Órakeret 10 óra és folyamatos
Előzetes tudás	Az 5. évfolyamos tantárgyi követelmények minimum szintjének teljesítése.	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.</p> <p>Néhány mondatos szöveg önálló alkotása.</p> <p>Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén, vagy önellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata - tanári segítséggel.</p> <p>Szavak, mondatok, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása.</p> <p>Önmaga és mások írásmunkáit ellenőrizze, javítsa a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p>	

	<p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Finommotorika fejlesztése írásmozgással.</p> <p>Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p> <p>Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás</p> <p>Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>A szöveg nyelvi jellegzetességei:</p> <p>Elemzési gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megfigyelt tárgy, személy, táj tulajdonságainak összegyűjtése, rendezése megadott szempontok szerint - jellemzés beszéddel, cselekedtetéssel, vélemény megfogalmazása szóban, írásban <p>Írott szövegből közös produktív vázlat készítése. Tartalom szűkítése vázlattá. A vázlat felhasználása különböző szövegműfajok</p> <p>Szövegalkotás, szöveg-átalakítás:</p> <p>Szövegalkotási gyakorlatok. Tagolatlan szöveg írásjelekkel való tagolása.</p> <p>Leíró jellegű szövegek átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. Leírás alkotása (fogalmazás):</p> <p>Leírás jellegű szöveg jellemző jegyei irodalmi és ismeretterjesztő</p>	<p>Írásbeli kifejezőképesség megerősítése, írásbeli szövegalkotás.</p> <p>Emlékezetből való írás.</p> <p>Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazása.</p> <p>Az írás eszközjellegű használata.</p> <p>Önellenőrzés fejlesztése.</p> <p>Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése; vázlatkészítés tanulása.</p> <p>Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog.</p> <p>Hangutánzó, hangulatfestő szavak, szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílushatásuk megfigyelése.</p> <p>Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele.</p> <p>A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása.</p>	<p>Testnevelés: mozgáskoordináció fejlesztése</p> <p>Rajz, technika: finommotorika fejlesztése</p> <p>Informatika: kommunikációs technikák</p>

<p>szövegekben. Jellemzők rögzítése: - bemutat valamit (tárgyilagosság!), - nincs párbeszéd, - sok melléknév, - azonos igeidők használata. Leíró szöveg szerkezeti tagozódása: - bevezetés (esemény, az érdeklődés felkeltése), - tárgyalás (bemutatás), - befejezés (vélemény, állásfoglalás).</p> <p>Elbeszélés jellegű szöveg tagolódása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bevezetés - tárgyalás - befejezés <p>Az elbeszélő fogalmazás ismereteinek bővítése: - előzmény – esemény – következmény szerinti tagolás megfigyelése az irodalmi művekben, elbeszélő fogalmazás készítése téma megjelöléssel fogalmazás hiányzó részeinek megírása</p> <p>Cím szerepe. Hír (hirdetés) Jellemzés tipikus jegyei. Jellemzés szerkezete Beszámoló, összefoglaló készítése adott témában (lényegkiemelés, tagolás, anyagrendezés, tömörítés). A fogalmazások javítása fokozott önállósággal a hibajelek ismeretével.</p>	<p>Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése. Szöveg átalakítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bővítéssel: díszítő jelzők használata, - szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. <p>Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban. Címalkotás. Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése. Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. Olvasottakról vázlat készítése. Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása, rögzítése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani</p>	

	szabályok, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.
--	--

IV.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 56 óra
Előzetes tudás	Az 5. évfolyamos tantárgyi követelmények minimum szintjének teljesítése.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Betűrend használata.</p> <p>Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.</p> <p>Tanári útmutatás alapján szövegalkotás, kiegészítés, módosítás.</p> <p>Szófajok, szavak mondatbeli szerepének funkciója.</p> <p>A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok</p> <p>Szerialitás: betűrend</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Betűk:</p> <p>Betűrend gyakoroltatása.</p> <p>Szótőhöz kapcsolódó toldalékok hangrendjének, illeszkedésének szabálya.</p> <p>A mássalhangzók egymásra hatása a beszédben, írásban (hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés).</p> <p>Szóelemek, szavak:</p> <p>A szófaj fogalmi köre – kérdőszóval egyeztetése,</p>	<p>A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése.</p> <p>Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátítása.</p> <p>Csoportosítás, válogatás, vizsgálódás</p> <p>Betűrend készítése, lexikon használata.</p> <p>Elválasztás szabályai.</p> <p>Szavak csoportosítása szófajuk, jelentéstartalmuk alapján.</p> <p>Gyűjtés, csoportosítás.</p>	<p>Történelem, természetismeret: kutatómunkában a lexikonhasználat, betűrend gyakorlása.</p>

<p>szófajgyűjtés.</p> <p>Az ige: jelentései, ideje, módjai, ragozása, igék szerepe, jelentésárnyalatai a beszédben, írásban, igekötők jelentésmódosító szerepe, igék a szólásokban, közmondásokban. Igealakok egyeztetése, személyragok használata. Igeragozás ismerete. Hasonulás, összeolvadás esetei az igében. Az ul, -ül, -it végű igék helyesírása, ly-os igék. Igekötős igék alakzatai.</p> <p>A főnév: jelentése, fajtái, többes száma, a tulajdonnév fajtái, rokon és ellentétes jelentésű főnevek a beszédben és írásban. Tulajdonnevek helyesírása, személyi adatok írása. Gyakori személynevek, földrajzi nevek írása. Boríték címzése.</p> <p>A szóvégi hosszú magánhangzók írása a főnevekben (kivételek is).</p> <p>A névelő: fajtái, használatuk a mondatban, főnevek előtt.</p> <p>A melléknév: kérdései, fajtái, fokozása, rokon és ellentétes jelentésű melléknevek. Fokozott melléknevek írása. Tulajdonnévből képzett melléknevek írása.</p> <p>Hosszú magán- és mássalhangzók a melléknevekben</p> <p>A számnév: jelentése, kérdései, fajtái, csoportosítása, a keltezés formái.</p> <p>Számnevek betűvel és számjeggyel. Római számok. Keltezés formái.</p> <p>Utalványok, csekkek kitöltése.</p> <p>Szavak átalakítása: hangzók cseréje, toldalékolás,</p>	<p>Szavak átalakítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - képzéssel - jelezéssel - ragozással <p>Szószerkezet alkotása, átalakítása.</p> <p>Szószerkezetek keresése, gyűjtése irodalmi szövegből.</p> <p>A szószerkezetek felismerése a mondatokban, azok ki/beemelése a mondatokból/ba.</p> <p>Mondat tagolása, írásjelek használata.</p> <p>Helyes szórend meghatározása.</p> <p>Helyes hangsúly gyakorlása.</p> <p>Számbeli egyeztetés gyakorlása, ellenőrzése, javítása.</p> <p>Szövegalkotás megadott szempontok alapján.</p> <p>Tanári útmutatás alapján szövegalkotás, kiegészítés, módosítás. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.</p>	
---	--	--

<p>toldalékok leválasztása, szóelemekre bontás, elválasztás.</p> <p>Szószerkezetek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alárendelő szó szerkezet – Mellérendelő szó szerkezet <p>Mondatok</p> <p>A mondat szavakra bontása, a szavak önálló jelentése</p> <p>Szavak mondatokká rendezése (a tanult szófajok, különböző módozatú igék), tagolatlan mondat tagolása, jelölése, mondatvégi írásjelek használata.</p> <p>Mondatalkotás</p> <p>A mondatok átalakítása: A beszélő szándékának megfelelően, logikai minőség alapján, a szerkezet megváltoztatásával (bővítés, szűkítés).</p> <p>Szöveg</p> <p>Szövegalkotás</p> <p>A helyesírás gyakorlása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a nyelvi ismeretek szintjein jelentkező aktuális helyesírási feladatok: szóelválasztások (szótagolás); tulajdonnevek nevek írása; mondatkezdés, mondatzárás, - a helyesírás fejlődését segítő gyakorlatok; 		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Beszédhangok, magánhangzók, mássalhangzók, szóelemek, hangalak és jelentés, szókincs, szófajok, helyesírási szabályok</p>	

V.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi mővek értelmezése	Órakeret 58 óra
Előzetes tudás	Az 5. évfolyamos tantárgyi követelmények minimum szintjének teljesítése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	<p>Vers képszerűségének felismerése, egy-egy kép szóbeli "leírása", illusztrálása.</p> <p>A költői jelzők és költői képek felismerése.</p> <p>A költői szándék, a vers hangulatának véleményezése.</p> <p>Az egyes műnemek jellemző jegyeinek felismerése.</p> <p>Prózai mővek tagolása a szöveg tartalma alapján.</p> <p>A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása,</p> <p>Véleményének (szándék, hangulat) a szövegből vett idézetekkel való indoklása.</p> <p>Egy-egy szöveg(részlet)bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvasás)</p> <p>Irodalmi kifejezésformákból válogatás, felhasználása, "beépítése" saját szövegalkotáshoz.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése.</p> <p>Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése.</p> <p>Szókincsbővítés.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Irodalmi műnemek: Líra, epika, dráma</p> <p>Irodalmi műfajok:</p> <p>A népköltészeti műfajkör bővítése.</p> <p>Népballada</p> <p>jellemző vonásai, tartalma,</p>	<p>Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása.</p> <p>Az irodalmi mővek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése.</p> <p>Irodalmi mővek műfaji jellemzőinek felismerése.</p>	<p>Ének: ritmus jellemzői, szerepe.</p> <p>Rajz, vizuális kultúra: hangulat, érzelmek megjelenése a művészetekben.</p>

<p>hangulata, formája, mesemotívumok, társadalmi tükröződés, babonás hiedelmek a balladában. Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Kőmíves Kelemen Kádár Kata Régi magyar mondák</p> <p>Líra Petőfi Sándor élete, költészete</p> <p>Dal: Petőfi Sándor: Reszket a bokor mert...</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Petőfi Sándor: Fa leszek, ha Befordultam a konyhára Megy a juhász számaron Füstbe ment terv Anyám tyúkja Szabó Lőrinc Hajnali rigók Ima a gyermekekért Kosztolányi Dezső: Este, este</p> <p>Epika Mese, műmesék, más népek meséi</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p> <p>Válogatás magyar népmese gyűjteményből</p> <p>Népballada</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek:</p>	<p>Az irodalmi kifejezésformák, a költői eszközök, az irodalmi szövegek szerkezetének megismerése.</p> <p>Az olvasási készség fejlesztése.</p> <p>Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiállapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése.</p> <p>A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. Összecsengő sorok jelölése. Összehasonlítás.</p> <p>Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése.</p> <p>Dramatizálás, felolvasás.</p> <p>Műnemek jellemző jegyeinek meghatározása.</p> <p>A regény szerkezeti felosztásának megfigyelése. A regény jellemzőire példák felsorolása (terjedelem, fejezetek, részek, főszereplők, szereplők, helyszín, cselekmény – valós és szerző által kitalált elemek)</p> <p>Nagy terjedelmű mű esetén film megtekintése, feldolgozása és olvasmányrészletek olvasása, elemzése Kisebb terjedelmű mű esetén a mű közös elolvasása és elemzése</p> <p>Színházlátogatás (dráma).</p>	
---	--	--

<p>Kőmíves Kelemen</p> <p>Kádár Kata</p> <p>Legenda:</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek: Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)</p> <p>Monda:</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek: Lehel kürtje Mátyás-mondák Lengyel Dénes: A lacikonyha Dózsa György párviadala A nagyidai cigányok Székelytámad, Székelybánja Spártai felelet A dobozi-dűlő A Szent Anna tó</p> <p>Elbeszélő költemény:</p> <p>Fazekas Mihály: Lúdas Matyi Petőfi Sándor: János vitéz</p> <p>Elbeszélés:</p> <p>Feldolgozásra ajánlott művek: Móra Ferenc: A kis bice-bóca A kincskereső kisködmön – részlet</p> <p>Regény</p>		
--	--	--

<p>Gárdonyi Géza: Egri csillagok</p> <p>Feldolgozásra ajánlott:</p> <p>Fekete István: Tüskevár,</p> <p>Fehér Klára: Mi, szemüvegesek</p> <p>Daniel Deofe: Robinson</p> <p>Gerald Durrell: Családom és egyéb állatfajták,</p> <p>Tamási Áron: A kőbaltás ember</p> <p>Fekete István: Kele és egyéb művei,</p> <p>Kipling: A dzsungel könyve</p> <p>Jules Verne: Várkastély a Kárpátokban</p> <p>Nyolcvan nap alatt a Föld körül</p> <p>Dráma</p> <p>A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Líra, epika, dráma, dal, népdal, ballada, népballada, mese, népmese, legenda, monda, vers, próza, elbeszélés, elbeszélő költemény, regény, rím, memoriter.</p>	

Követelmények

/A minimum követelményeket aláhúzással jelöltük!/

Legyenek képesek növekvő önállósággal felismerni és elsajátítani tényeket, adatokat, információkat az ismerethordozó/terjesztő médiákból.

Tudják kitölteni szabadidejüket (meghatározó önállósággal) tartalmas, egyéni érdeklődésének megfelelő önművelő és szükségletkielégítő tevékenységgel.

Legyenek képesek meggyőzés, kifejezés, válaszadás eszközeivel élni.

Tudjanak vitában részt venni. Legyenek képesek társalgást folytatni.

Tudjanak egyszerű stílusú, kb. egy oldalnyi gyermekeknek szóló ismeretterjesztő szöveget áttekinteni, megérteni. Legyenek képesek a hangos és néma olvasást egyaránt az információszerzésre felhasználni.

Tudjanak az iskolai kommunikációs helyzetekhez alkalmazkodva kapcsolatot fenntartani, szándékot nyilvánítani életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően. Tudjanak a mindennapi érintkezés nyelvi formáinak alkalmazásával megnyilatkozni beszédben és írásban. Ismerjék és gyakorolják az elbeszélés, a leírás, a kérdés elemi szabályait szóban.

Ismerjék fel kérdőszavak alapján:

- az igét, főnevet, melléknevet, számnevet, névelőt,
- az igeidőket, módjeleket, a melléknévi fokozás jeleit.

Legyenek képesek a tanult szófajokat megadott szempontok szerint csoportosítani.

Tudják irányítással használni: a főnév többes számát, a melléknév fokozását, betűvel és számjeggyel írt számneveket.

Tudjanak irányítással átalakításokat végezni:

- különböző igeidőkben és –módokban,
- egyes és többes számban igénél, főnévnel, számnév fajtáiban

Gyakorolják fokozott önállósággal a szókészlet alapján:

- az igeidők helyesírását,
- az igeikötő egybe és különírási eseteit,
- a tulajdonnevek helyesírását (kiemelt figyelemmel a földrajzi nevek és személynevek írására.)
- a fokozott melléknevek írását,
- a betűvel írt számnevek írását,
- a keltezés különböző formáit,
- a csekkek, utalványok kitöltését.

Legyenek képesek egyszerű stílusú, gyermekeknek szóló szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek, kifejező, megfelelő tempójú olvasására.

Értsék meg irányítással, a tankönyvi feladatok utasításait, és tudják a feladatokat megoldani.

Tudjanak irányítással értelmes mondatszerkesztéssel beszámolót, leírást, jellemzést készíteni szóban, írásban: 4-5 mondatban.

Törekedjenek a szóbeli és írásbeli szövegalkotásaikban a változatos nyelvi formák használatára.

Legyenek képesek az elolvasott mű szöveghű tolmácsolására.

Tudjanak irányítással szövegelemzést végezni.

Tudják megnevezni az olvasott művek szerzőjét, témáját, helyszínét, szereplőit.

Tudják elmondani a cselekményt összefüggően 4-5 mondatban.

Tudjanak segítséggel cselekményvázlatot készíteni

Tudjanak véleményt alkotni a művekben szereplő élethelyzetekről.

Tudják egyszerűen megfogalmazni az írói-költői mondanivalót.

Legyenek fogékonyak az irodalmi kifejezésformák, a mű szépsége, a jó és rossz iránt.

Legyenek tájékozottak a tartalomjegyzék, a gyermeklexikonok, értelmező szótárak használatában.

Értékelés

Minősítő, ösztönző értékelés szóban és osztályzattal.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

A tanuló társalgásban részt tud venni.

Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.

Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni.

Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja.

Képes könyvtárhasználatra, megadott szempontok alapján.

Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).

Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. Tudja az írást kommunikációs célokra használni.

Szavakat átalakít, csoportosít, szóösszetételeket alkot, használ saját gondolatainak kifejezése érdekében.

A tanult szövegszerkezeteket felismeri, gyűjti, csoportosítja.

Képes hiányos és bővített mondatot alkotni, átalakítani a közlés szándékához igazítva.

Segédanyagok, feltételek:

Ajtony-Lőrinc: Nyelvi ismeretek 6. o.

Takács E.: A magyar nyelv könyve 5-6.o.

Hámor Jánosné: A magyar nyelv világa 5-6. o. + Feladatlapok

Nyelvtani elemzési gyakorlatok 3-4. o.

Mondd ki, írd le, törd a fejed!

Folytassuk! Mondd ki, írd le, törd a fejed!

Anyanyelvünk játéka

Hernádi S.: Szórakoztató szórakéztető

Gáspár-Helesfai-Papp: Anyanyelv az általános iskolák 6. osztálya számára

Irodalmi olvasókönyv 6. o.

Kilenc kéve, hány kalangya? – erdélyi anekdota gyűjtemény

Lengyel Dénes: Mondák könyve

Fekete István: Tüskevár + videofilm

Gárdonyi Géza: Egri csillagok + videofilm

Petőfi Sándor: János vitéz – rajzfilm

Kacsóh Pongrác: János vitéz – operett

Fehér Klára: Mi, szemüvegesek

Fekete István: Kele

Az iskolai hangos könyvtár kazettái

7-8. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a jövőbeni tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használandó olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése, a kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését nevelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése, valamint a beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.

A hatékony önálló tanulás technikái az egyéni képességekhez és tanulási stílusához igazodva alakulhatnak ki, felkészítve a tanulót az élethosszig tartó tanulásra.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a tanulás tanítása úgy és azért jelenik meg, hogy az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre

szabott értékelés, feladatadás segítségével el tudjuk érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését, az egész életen át tartó tanulás elemeinek megismertetését, gyakoroltatását.

A kulcskompetenciák közül a tantárgyban fokozott figyelem irányul az anyanyelvi kommunikációra az önkifejezés erősítése érdekében. Ennek során a hivatali kommunikáció gyakoroltatása is sor kerül, támogatva az önálló életvitelre való felkészítést.

A segítségkérés, segítségnyújtás különböző formáinak megismertetése irodalmi-, ismeretterjesztő művekből gyűjtött példákkal történik a társadalmi beilleszkedés segítésének érdekében.

7. évfolyam

A tantárgy célja az évfolyamon:

Az irodalom iránti érdeklődés fenntartása

Tájékozottság a tanult írók, költők körében – műveik, életük.

Különböző műfajú irodalmi szövegek értő és elemző képességének fejlesztése.

Az irodalmi élmény szabatos megfogalmazása szóban és írásban. A szövegalkotási ismeretek alkalmazása a különböző műfajú írásbeli fogalmazásokban.

Az önkontroll fejlesztése a hibák felismerésében és javításban.

Saját, jól olvasható, használható íráskép kialakítása, különös tekintettel az alacsony vízű tanulóakra.

Az eddig tanult grammatikai ismeretek megszilárdítása.

Jelentéstani és helyesírási ismeretek elsajátítása.

A megfelelő nyelvi fogalmazás képességének kialakítása.

Eligazodás kommunikációs helyzetekben.

Tematikai egység címe	Éves óraszám
Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, elemzése és alkotása	9
Olvadás és az írott szöveg megértése	12
Írás, szövegalkotás	10
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	56
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	57
Összesen	144 óra

I.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli megértése, szövegek	Órakeret 9 óra és folyamatos
----------------------------------	---	------------------------------

		értelmezése és alkotása	
Előzetes tudás		<p>Beszédtechnikai elemek használata.</p> <p>Megfelelő, önkifejezéshez elegendő aktív és passzív szókinccs.</p> <p>Beszélő szándékának felismerése.</p> <p>Szövegértő olvasás.</p> <p>Beleélő képesség.</p>	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai		<p>Egyéni sajátosságait figyelembe véve mondatok, szöveg olvasása.</p> <p>Improvizációs képesség fejlesztése. Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Kommunikációs készség.</p> <p>Vizuális és auditív emlékezet.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények			Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek		
<p>Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével.</p> <p>Különböző szövegek hangos és néma olvasása: Beszéd (meg-) értést erősítő gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szavak szókapcsolatok jelentésének felismerése, - új fogalmak szókapcsolatok tartalmának megismerése rokonértelmű szavak alkalmazásával, - főfogalom alá rendezés, - az „egész” részeinek felsorolása, - utasítások végrehajtása, - kérdések megfogalmazása a szöveggel kapcsolatban, válaszadás - az eseményhez tartozó mondat kiválasztása. <p>Beszédkészség növelő</p>	<p>Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallgató szempontjából is.</p> <p>Memoriterekkel való emlékezet fejlesztése.</p> <p>Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével.</p> <p>Törekvés a szóbeli szövegalkotásban a változatos kifejezésformák alkalmazására.</p> <p>Hangos és néma olvasás, szövegelemzés.</p> <p>Helyzetgyakorlatok.</p>	<p>Ének – zene: ritmusgyakorlatok.</p> <p>Testnevelés: a mozgás kifejező ereje.</p> <p>Történelem, természetismeret: ismeretterjesztő szövegek olvasása</p>	

<p>gyakorlatok: - következtetések</p> <p>Tartalmi szempontú szövegelemzés.</p> <p>A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Beszédtechnika fejlesztése: szükség szerinti logopédiai, beszédtechnikai gyakorlatok.</p> <p>Irodalmi művek önálló és csoportos dramatizálása.</p> <p>Adott témakörben helyzetgyakorlatok, improvizációk</p> <p>Kommunikációs helyzetgyakorlatok – köszönet, tanácsadás, érvelés, vita, cáfolás.</p> <p>A kapcsolat fenntartása, ápolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az érzelmek kifejezésének és a kifejezés fogadásának gyakorlása (tetszés, nemetszés, jókívánságok, elismerések, köszöntések, a humor, öröm, bánat, szorongás, félelem kifejezése, részvétnyilvánítás) - a beszélgetés, a párbeszéd gyakorlása <p>A kapcsolat befejezése. Rokonok köszöntése, (kölcson-) kérés, javaslat. Iskolában, közművelődési intézményben kérés, tudakozódás. Az iskolába látogató vendégek köszöntése. Elismerés kifejezése. Felkérés (gyermeket, felnőttet feladatmegoldásra).</p>		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Szövegelemzés, beleélő képesség, dramatizálás,</p>	

	helyzetgyakorlat, improvizáció.
--	---------------------------------

II.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret 12 óra és folyamatos
Előzetes tudás	Olvasást információszerzéshez használja.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Versek, prózai részletek szöveghű felidézése.</p> <p>Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. Önálló tanulás fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Szókincsbővítés.</p> <p>Figyelem</p> <p>Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása</p> <p>Gondolkodás: olvasottak elemzése.</p> <p>Összefüggések felismerése</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Hangos és néma olvasás, szövegelemzés</p> <p>Vers- és prózamondó gyakorlatok</p> <p>Hangulati szempontú szövegelemzés.</p> <p>Különböző jellegű, műfajú szövegek olvasása pl.: levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek</p> <p>Memoriterek: 1 – 1 versből, 4-5 soros prózai művekből.</p> <p>Irodalmi és köznyelvi kifejezésmódok összevetése sajtó és irodalmi példákon.</p> <p>A köznyelvben és az irodalmi</p>	<p>Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás.</p> <p>A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás</p> <p>Aktív és passzív szókincs gyarapítása.</p> <p>Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása.</p> <p>Tartalmi szempontú szövegelemzés.</p> <p>Hangulati szempontú</p>	<p>Matematika: szöveges feladatok értelmezése.</p> <p>Informatika: ismeretszerzés módja</p>

<p>művekben előforduló szólások, közmondások, szállóigék gyűjtése, jelentésértelmezésük. Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése.</p> <p>Az esztétikus élményt nyújtó olvasás gyakorlása.</p> <p>Különböző – szépirodalmi, gyakorlattípusú, vallásos, publicisztikai – szövegek hangos és néma olvasása.</p> <p>Szövegértő (néma) olvasás: gyorsolvasó gyakorlatok, a szöveg megértését bizonyító gyakorlatok.</p>	<p>szövegelemzés.</p> <p>Vélemény megfogalmazása.</p> <p>Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata.</p> <p>Versek, prózai részletek szöveghű felidézése.</p> <p>Önálló tanulás fejlesztése (vázlatírás, lényegkiemelés, összefoglalás) tanári irányítással jegyzetkészítés.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Szövegelemzés, közlés, szövegalkotás, illusztráció, lényegkiemelés, vázlat, jegyzet.</p>	

III.

<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Írás, szövegalkotás</p>	<p>Órakeret 10 óra és folyamatos</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Írás használata kommunikációs céllal.</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése</p> <p>Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára.</p> <p>Alakuljon ki az egyéni fogalmazási stílus, szövegalkotásban törekedjen a választékos kifejezési formák használatára.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Vizuális észlelés: íráskép</p> <p>Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása.</p>	
<p>Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények/Tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>

<p>Az írás reprodukálása, a helyesírás gyakorlása:</p> <p>mg. hangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb.</p> <p>Helyesírást fejlesztő gyakorlatok,</p> <p>Félig reprodukált írás.</p> <p>Az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>Különböző (személyek, állatok, tárgyak) jellemző tulajdonságait bemutató szövegek gyűjtése.</p> <p>Szövegelemzés: a szöveg tárgya és megjelenési formája (leíró és/vagy párbeszédes) a cselekmény, a helyszín, az időpontok, a szereplők, a hangulat, a szöveg készítőjének szándéka, tartalma, szerkezete (az érdeklődés felkeltés: a külső és belső tulajdonságok, az események bemutatása: állásfoglalás, véleménynyilvánítás).</p> <p>Szövegelemző gyakorlatok: .</p> <p>Jellemzés tipikus jegyei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szereplő valamit tesz, csinál, valahogyan viselkedik, - leíró és/vagy párbeszédes megjelenítés, - azonos igeidők használata. <p>Olvasottakról vázlat készítése.</p> <p>Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása.</p> <p>Levél jellemző jegyei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megszólítás, - bevezetés (a levélírás oka), 	<p>Az írás technikájának, valamint a helyesírásnak a folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata.</p> <p>Önmaga és mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata.</p> <p>Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése.</p> <p>Tanult nyelvtani szabályok alapján helyesírást fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a mindennapi élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, levél.</p> <p>Szövegalkotások javítása.</p>	<p>Történelem, természetismeret: lényegkiemelés, vázlatkészítés, írásbeli beszámolóknál a tanultak alkalmazása.</p> <p>Rajz, vizuális kultúra: esztétikus munka</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - tárgyalás (az esemény leírása stb.), - befejezés (érdeklődés, kérdés), - elköszönés, búcsúzás, - keltezés, aláírás. <p>A levél formai, helyesírási követelményei. Levél, válaszlevél készítése. a szövegszerkezet elemzése (szerkezeti hibák javítása, „átrendezése”, hiányzó részek, nyelvi elemek pótlása, a mondatkapcsolatok ellenőrzése, egyeztetések); stílus hibák javítása (a rosszul használt kifejezések helyesbítése, a mondat bővítése az árnyaltabb, hangulatosabb kifejezés érdekében); A címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a mindennapi élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, önarckép, levél. Szövegalkotás javítása</p>		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Önellenzés, nyelvtani szabályok, stílus, egyéni írásmód, önkifejezés.</p>	

IV.

<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek</p>	<p>Órakeret 56 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tanult nyelvtani szabályok ismerete, alapszintű alkalmazása.</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p>	

	<p>Hallási figyelem: nyelvtani szabályok</p> <p>Vizuális észlelés: leírtak önellenőrzése</p> <p>Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése.</p> <p>Szerialitás</p> <p>Intermodalitás</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Szavak:</p> <p>Szófajok: Szófaji ismeretek felidézése különböző műfajú szövegek olvasása és elemzése során</p> <p>Szófaj fogalmi körének bővítése: névszó, névmás és fajtái, határozószó, névutó, kötőszó szemléltetése példákban, szövegelemzési és szövegalkotási gyakorlatokon a fogalmi jegyek megfigyeltetése, felismerése.</p> <p>A hosszú mássalhangzók írása a névutókban, határozószavakban.</p> <p>Kérdőszó és ragos főnév egyeztetése.</p> <p>Szóalkotás: szóelemekből, illetve szóösszetétel.</p> <p>Szószerkezet alkotása</p>	<p>Szavak csoportosítása, átalakítása.</p> <p>Szószerkezetek összeillesztésével mondatalkotás.</p> <p>Gyűjtés, válogatás, átalakítás.</p> <p>Gyakorlás, ellenőrzés, javítás.</p> <p>Mondatalkotás.</p> <p>Szövegből mondatok válogatása lényegkiemelés (jegyzetelés), idézet szempontjából.</p> <p>Szerkezet megváltoztatása bővítéssel, szűkítéssel, helyettesítéssel, a részek cseréjével.</p> <p>Mondatok tagolása, hiányzó írásjelek pótlása.</p> <p>Lehetséges szórend meghatározása.</p> <p>Vázlatkészítés. Levél, válaszlevél készítése.</p> <p>Tagolatlan (elbeszélés, leírás, jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makro szerkezet alapján.</p> <p>Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekben a nyelvi forma és a jelentés (a szó szerinti és a metaforikus értelem) összefüggéseinek vizsgálata.</p>	<p>Írásbeli munkáknál a tanult helyesírási szabályok alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak:	<p>Szófajok, átalakítás, csoportosítás, tagolás, téma, témaválasztás, beszámoló</p>	

V.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 57 óra
Előzetes tudás	Műfaji jellemzők ismerete, tájékozódás azokban.	
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Irodalom iránti érdeklődés fenntartása.</p> <p>Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt.</p> <p>Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése, összefüggéslátás fejlesztése.</p> <p>Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása.</p> <p>Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése.</p> <p>Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Önálló feldolgozás fejlesztése.</p> <p>Memoriterek elsajátítása.</p> <p>Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Emlékezet: memoriterek</p> <p>Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben.</p> <p>Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>A reneszánsz irodalma</p> <p>Janus Pannonius: Pannónia dicsérete (epigramma)</p> <p>Balassi Bálint</p> <p>Ajánlott mű: Egy katonaének</p> <p>A barokk irodalom</p>	<p>A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. Hasonlóságok, különbözőségek.</p> <p>Összecsengő sorok jelölése.</p> <p>Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése.</p> <p>A vers tartalma alapján a költői</p>	<p>Ének, rajz: a ritmus más-más formái</p> <p>Történelem: az írók, költők művei, életrajzi adatai</p>

<p>Feldolgozásra ajánlott:</p> <p>Bujdosóénekek</p> <p>Mikes Kelemen: 112. levél</p> <p>A felvilágosodás irodalma</p> <p>Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez (elégia)</p> <p>A XIX. század irodalma</p> <p>Reformkor:</p> <p>Kölcsey Ferenc: Hymnus Huszt (epigramma)</p> <p>Vörösmarty Mihály: Szózat</p> <p>Nemzeti jelképeink. A művek mondanivalója (koncentráció a történelem tananyaggal!). A keretes vers fogalma. Költői eszközök: ellentét. A művek tartalmi és formai összehasonlítása.</p> <p>Ajánlott: Gondolatok a könyvtárban</p> <p>Petőfi Sándor:</p> <p>élete, költészete – tájleíró költemények, a haza szeretete, a forradalom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az Alföld, (tájlíra) • Nemzeti dal, (dal) • Egy gondolat bánt engemet (óda) <p>Ajánlott: Szeptember végén</p> <p>Arany János</p> <p>Életútja, Válogatás, olyan versekből, amelyek a költő egy-egy életrajzi adatát illusztrálják pl.: a családi szeretet, Petőfihez fűződő barátság, költői levelezés, a szülőföld szeretete, forradalom, öregkor.</p>	<p>szándék megfogalmazása.</p> <p>Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése.</p> <p>Dramatizálás, felolvasás.</p> <p>Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása.</p> <p>Memoriterek megtanulása.</p> <p>A regény szerkezeti felosztásának megfigyelése. A regény jellemzőire példák felsorolása (terjedelem, fejezetek, részek, főszereplők, szereplők, helyszín, cselekmény – valós és szerző által kitalált elemek)</p> <p>Nagy terjedelmű mű esetén film megtekintése, feldolgozása és olvasmányrészletek olvasása, elemzése</p> <p>Kiseb terjedelmű mű esetén a mű közös elolvasása és elemzése</p>	<p>és a történelmi korok</p>
---	--	------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Családi kör (életkép) • A walesi bárdok (ballada) • Toldi (elbeszélő költemény) <p>Toldi és a János vitéz összehasonlítása Forrásmunkák, szerkezeti felépítés, a cselekmény fordulópontjai, konfliktusok a főhős életében, a szereplők egymáshoz, főhőshöz viszonyulása. Ajánlott: A fülemile (elbeszélő költemény)</p> <p>Jókai Mór: A kőszívű ember fiai – részlet (A nem mutatott levél.). A regény filmfeldolgozásának megtekintése.</p> <p>vagy Mikszáth Kálmán: A néhai bárány; A két koldusdiák (részletek)</p> <p>Ajánlott művek: Móra Ferenc: Kuckókirály, A furulya Krúdy Gyula: A sánta honvéd Bertók László: Így élt Csokonai Vitéz Mihály Csokonai Vitéz Mihály összes versei (Lilla-versek, Magyar! Hajnal Hasad!) Jules Verne, J.F. Cooper, Karl May, Fekete István, Janikovszky Éva művei. G. Szabó Judit: A macskát visszafelé simogatják Gerald Durrell: Vadállatok bolondja. Scheila Hocken: Emma meg én Szabó Magda: Abigél Lemezek, kazetták, videofilmek kölcsönzése, a hangoskönyvtár – felhasználásuk információszerzéshez,</p>		
--	--	--

szórakozáshoz. Külső kisebb – nagyobb könyvtárak megtekintése.		
Színmű Meválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás)		
Kulcsfogalmak/fogalmak:	Életrajzi adatok, magyar irodalom, világirodalom, vers, próza, színjáték, színmű.	

Követelmény

/Minimum követelmény aláhúzással jelölve!/

Legyenek képesek kérdések segítségével csoportosítani a főnevet, melléknevet, számnevet, kérdő- és mutató névmást.

Legyenek képesek az igeidők használatára.

Tudjanak a helyesírás szótárból segítséget meríteni.

Tudjanak a közösen és egyénileg olvasott művek tartalmi összefüggéseiről szabatos nyelvhasználattal 5-6 mondatban beszámolni.

Legyenek képesek a művek által kiváltott érzelmek megfogalmazására.

Tudják kiválasztani és jellemezni a szereplőket.

Ismerjék fel és irányítással értékeljék a művekben rejlő érzelmi, erkölcsi jelentéstartalmakat.

Tudjanak összehasonlításokat végezni irányítással azonos témájú szövegek, versek esetében. Váljanak fogékonnyá az irodalmi kifejezésformák szépsége iránt.

Tudják segítséggel használni az anyaggyűjtésre szolgáló lexikonokat, szótárakat, prospektusokat.

Legyenek képesek a memoriterek szöveghű tolmácsolására.

Írása legyen rendezett, olvasható.

Aktívan vegyenek részt társaikkal együttműködve a drámajátékban.

Legyenek gyakorlottak a csoporton belüli szereplésben, tanúsítsanak játékbátorságot.

Értsék a jellemábrázoló, mozgásos metakommunikációs megnyilvánulásokat.

Legyenek képesek ismertetni népszokásokat.

Tudják felsorolni legfontosabb nemzeti jelképeinket.

ismerjék a Himnusz és a Szózat szövegét, dallamát, előadásmódját, szöveg- és zeneszerzőik nevét.

Rendelkezzenek elemi tájékozottsággal a tömegkommunikáció körében és a közéleti szereplési műfajokban.

Értékelés

Folyamatos megfigyeléssel, szóbeli, írásbeli munkáknál ösztönző, képességeiket, fejlődésüket figyelembevevő osztályzással.

Segédanyagok, feltételek

Rottmayer Jenő: Irodalmi olvasókönyv 7. o.
Gáspár-Holecz-Papp: Anyanyelv az általános iskola 7. osztálya számára
Alföldi Jenő: Irodalom tizenkét éves diákoknak
Alföldi – Simon: Irodalom tizenhárom éves diákoknak
Balogh – Devecseri: Irodalomország
Magyar értelmező kéziszótár, Magyar szinonima szótár
Magyar nyelv 6. o. (NYIK)
Ajtony – Lőrök: Nyelvi ismeretek 7. o.
N.Császi I.: Példaszövegek a magyar nyelvtan tanításához
Hoffmann O.: Mondatszerkesztés, szövegalkotás
Hernádi S.: Szórakoztató szórakészítő, Észkergető helyesírási játékok
Talpassy: A magyar színhátság hőskora
Drámapedagógiai olvasókönyv
Pease: Testbeszéd
Pease-Garner: Szó-beszéd
Montágh I.: Mondjam vagy mutassam?
Paul Hauck: Így szeress, hogy szeressenek
Rosemary Stones: Szállj le rólam!

8. évfolyam

Az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásról, a szövegértésről, illetve szövegalkotásról tanultak rendszerezése, továbbfejlesztése. Az előző szakasz anyanyelvi neveléséhez kapcsolódva, jöjjön létre a nyelvhasználatban a nyelvről tanultak olyan szintű integrációja, amely lehetővé teszi, hogy kialakuljon a biztonságos, az egyénre jellemző nyelvhasználati gyakorlat.

Tovább bővüljenek az irodalomról ismeretei.

Alakuljon ki egy nyitott befogadói magatartás az irodalmi ismeretek iránt.

A nyelvtani ismeretek szintetizálása, egyre tudatosabb alkalmazásuk a szak-tárgyban, más tantárgyban és a köznapi nyelvben.

A választékos kifejezőmód elsajátítása folyamatos szókincsgyarapítással. A szövegelemző és –alkotó ismeretek továbbfejlesztése. A köznapi kommunikációs struktúrák gyakorlása. Szorongásmentes megnyilatkozás, az oldott beszéd megteremtése

Tematikai egység címe	Éves óraszám
Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, elemzése és alkotása	9
Olvasás és az írott szöveg megértése	12
Írás, szövegalkotás	10
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	56
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	57
Összesen	144 óra

I.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 9 óra és folyamatos
Előzetes tudás	Beszédtechnikai elemek használata. Megfelelő, önkifejezéshez elegendő aktív és passzív szókinccs. Beszélő szándékának felismerése. Szövegértő olvasás. Beleélő képesség.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni sajátosságait figyelembe véve mondatok, szöveg olvasása. Improvizációs képesség fejlesztése. Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. A mondatfonetikai eszközök használatának fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs készség. Vizuális és auditív emlékezet.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével. Különböző szövegek hangos és néma olvasása. Tartalmi szempontú szövegelemzés. A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok. Irodalmi művek önálló és	Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallgató szempontjából is. A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok végzése. Vitában való részvétel, mások véleményének tiszteletben tartásával. Memoriterekkel való emlékezet	Ének – zene: ritmusgyakorlatok. Testnevelés: a mozgás kifejező ereje. Történelem, természetismeret: ismeretterjesztő szövegek

<p>csoportos dramatizálása. Adott témakörben helyzetgyakorlatok, improvizációk Közösségi kommunikációs helyzetekben való viselkedés, stílus, gesztus nyelv használata (pl.: vitázás, érvelés, felszólalás, ellenvélemény, állásfoglalás, konfliktusok feloldásának nyelvi eszközei, befogadás a hallgató oldaláról.) Beszédtechnikai és szerkesztési ismeretek gyakorlása különböző stílusrétegekben A szókinccs rétegződésének fogalma, csoportosítása: - irodalmi változat, - köznyelvi változat, - népnyelvi változat (tájszók, nyelvjárások), - csoportnyelvek (szaknyelv, hobbinyelv, diáknyelv, argónyelv). Kifejezések egységeinek csoportosítása, társalgási, népmesei fordulat, körülírások, közhelyszerű kifejezések, képes kifejezések, szakkifejezések.</p>	<p>fejlesztése. Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével. Törekvés a szóbeli szövegalkotásban a változatos kifejezésformák alkalmazására. Improvizációs képesség fejlesztése. Gyakorlás. Irodalmi művek önálló és csoportos dramatizálása. Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. Helyzetgyakorlatok. Improvizációs gyakorlatok. Beszédtechnikai gyakorlatok</p>	<p>olvasása</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak:</p>	<p>Szövegelemzés, beleélő képesség, dramatizálás, helyzetgyakorlat, improvizáció.</p>	

II.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret 12 óra és folyamatos
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Olvasást információszerzéshez használja.</p>	
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Versek, prózai részletek szövegű felidézése. Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. Önálló tanulás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Szókinccsbővítés. Figyelem Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek</p>	

	hallgatása, olvasása Gondolkodás: olvasottak elemzése. Összefüggések felismerése	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Hangos és néma olvasás, szövegelemzés Vers- és prózamondó gyakorlatok Hangulati szempontú szövegelemzés. Különböző jellegű, műfajú szövegek olvasása pl.: levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek</p> <p>Memoriterek a választott versekből. Jelentéstartalmak kifejeződése az elemzések során. Szóképek felismerése, megnevezése, a költői kép előfordulása a tanult versekben. Az érzelmek, indulatok képi és nyelvi megjelenítése: Az irodalmi és köznapi nyelv elkülönítése példákön. Anyaggyűjtés a könyvtárban. Könyvtárlátogatás – az Országos Széchenyi Könyvtár vagy az Országgyűlési Könyvtár</p>	<p>Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. A közlés tartalmához és a közlő szándékához igazodó mondatfonetikai eszközök alkalmazása. A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Hangulati szempontú szövegelemzés. Ábrák, illusztrációk értelmezése. Vélemény megfogalmazása. Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata. Versek, prózai részletek szövegű felidézése. Önálló tanulás fejlesztése (vázlatírás, lényegkiemelés, összefoglalás) tanári irányítással jegyzetkészítés.</p>	<p>Matematika: szöveges feladatok értelmezése.</p> <p>Informatika: ismeretszerzés módja</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak:	Szövegelemzés, közlés, szövegalkotás, illusztráció, lényegkiemelés, vázlat, jegyzet.	

III.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás	Órakeret 10 óra és folyamatos
Előzetes tudás	Írás használata kommunikációs céllal.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése.	

	<p>Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára.</p> <p>Alakuljon ki az egyéni fogalmazási stílus, szövegalkotásban törekedjen a választékos kifejezési formák használatára.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés: íráskép Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Az írás reprodukálása, a helyesírás gyakorlása: mg. hangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb.</p> <p>Helyesírást fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>A mindennapi élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p>	<p>Az írás technikájának, valamint a helyesírásnak a folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata.</p> <p>Változatos témájú és műfajú szövegeket alkotásának képessége, a szövegek megadott szempontok alapján történő átalakítása.</p> <p>Önmaga és mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata.</p> <p>Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése.</p> <p>Tanult nyelvtani szabályok alapján helyesírást fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>A mai kornak megfelelő technikai eszközök használata során a nyelvi szabályok betartásának elfogadtatása.</p> <p>A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a mindennapi élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p> <p>Szövegalkotások javítása.</p>	<p>Történelem, természetismeret: lényegkiemelés, vázlatkészítés, írásbeli beszámolóknál a tanultak alkalmazása.</p> <p>Rajz, vizuális kultúra: esztétikus munka</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak:	<p>Önellenőrzés, nyelvtani szabályok, stílus, egyéni írásmód, önkifejezés.</p>	

IV.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	Órakeret 56 óra
Előzetes tudás	Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása. Képességfejlesztési fókuszok: Hallási figyelem: nyelvtani szabályok Vizuális észlelés: leírtak önellenőrzése Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése. Szerialitás Intermodalitás	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	
<p>Szavak:</p> <p>Szófajok</p> <p>Szavak csoportosítása - jelentéstartalmuk alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - főnév, melléknév, számnév, névmások, ige, határozószók, névelők, névutók, kötőszók, igekötők, módosítószók, indulatszók. <p>Alakjuk szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szótó, toldalékos szó, összetett szó. <p>Szóalkotás: képzéssel, jelezéssel, ragozással, azonos toldalék, más-más szótó, egy szótó, más-más toldalék.</p> <p>Egybeírás és különírás szabályai az összetett szavaknál, toldalékos szavaknál.</p> <p>Ragozott és képzett szavak helyesírása (hasonulás, összeolvadás, időtartam szemléleti síkon).</p> <p>A szókinccs rétegződésének fogalma, csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - irodalmi változat, - köznyelvi változat, - népnyelvi változat (tájszók, nyelvjárások), 	<p>Szavak csoportosítása, átalakítása.</p> <p>Mozaikszavak keletkezése, értelmezése.</p> <p>Szószerkezetek átalakítása a szerkezet megváltoztatásával, bővítéssel (többszörös bővítéssel is), szűkítéssel, rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Szószerkezetek összeillesztésével mondatalkotás.</p> <p>Gyűjtés, válogatás, átalakítás.</p> <p>Gyakorlás, ellenőrzés, javítás.</p> <p>Mondatalkotás.</p> <p>Szövegből mondatok válogatása lényegkiemelés (jegyzetelés), idézet szempontjából.</p> <p>Szerkezet megváltoztatása bővítéssel, szűkítéssel, helyettesítéssel, a részek cseréjével.</p> <p>Mondatok tagolása, hiányzó írásjelek pótlása.</p> <p>Lehetséges szórend meghatározása.</p> <p>Vázlatkészítés. Levél, válaszlevél készítése.</p> <p>Olvasottakról vázlat készítése.</p> <p>Tagolatlan (elbeszélés, leírás,</p>	<p>Írásbeli munkáknál a tanult helyesírási szabályok alkalmazása.</p>

<p>- csoportnyelvek (szaknyelv, hobbinyelv, diáknyelv, argónyelv).</p> <p>Szószerkezet alkotása</p> <p>Mondat</p> <p>Mondatalkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> - a beszélő szándéka, logikai minőség alapján. - átalakítás a szerkezet alapján. - a beszélő kommunikációs szándékának megfelelően. <p>Mondatok csoportosítása szerkezet alapján:</p> <p>1. Az egyszerű mondat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hiányos mondat, - tömmondat, - bővített (többszörösen bővített). <p>2. Az összetett mondat fajtái: mellérendelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kapcsolatos – kötőszavak, - ellentétes mondat – kötőszavak, - választó mellérendelés – kötőszavak, - következtető mellérendelés – kötőszavak, - magyarázó mellérendelés – kötőszavak. <p>alárendelt mondatok (utószavak kötőszavak)</p> <ul style="list-style-type: none"> - alanyi mellékmondat, - állítmányi-, tárgyi mellékmondat, - határozói mellékmondat (hely, idő, szám, mód, eszköz, ok, cél, állapot, társ, eredet, eredmény, hasonlító, részes,), - jelzői mellékmondat (minőség, mennyiség,). <p>Mondatközi és mondatvégi írásjelek az egyszerű és összetett mondatban.</p> <p>A kötőszó helyesírása az összetett mondatban.</p> <p>A helyesírás gyakorlása: a nyelvi ismeretek szintjein jelentkező aktuális helyesírási feladatok: a birtokos jelző toldalékai, a hangok cseréjéből</p>	<p>jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makro szerkezet alapján.</p> <p>Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekben a nyelvi forma és a jelentés (a szó szerinti és a metaforikus értelem) összefüggéseinek vizsgálata.</p> <p>Személyes történet elmondása megadott szempontok betartásával, témaválasztás alapján (témaválasztás, címadás, anyaggyűjtés, jegyzetelés, rendezés), a címzettnek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szövegek a mindennapi élet magán- és hivatalos műfajaiban (önéletrajz, meghatalmazás, elismervény, könyv- és műsorajánlás, irodalmi, zenei, színházi, és film élményekről, közösségi rendezvényről beszámoló, interjú készítése, beszámolás ismeretanyagokból)</p> <p>Szűkítéssel, bővítéssel, a hangulat, a stílus megváltoztatása, a szerkezet (a bevezetés/előzmény, a befejezés megváltoztatása).</p>	
--	---	--

eredő változások, a mód- és eszköz- és célhatározó toldalékai, szóelválasztások, (szótagolás); a helyesírás fejlődését segítő gyakorlatok: másoló gyakorlatok, látó-halló tollbamondó gyakorlatok, emlékezetből írás A levél formai, helyesírási követelményei.		
Kulcsfogalmak/fogalmak:	Szófajok, átalakítás, csoportosítás, tagolás, téma, témaválasztás, beszámoló	

V.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 57 óra
Előzetes tudás	Műfaji jellemzők ismerete, tájékozódás közöttük.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Irodalom iránti érdeklődés fenntartása. Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt. Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése, összefüggés-látás fejlesztése. Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása. Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése. Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése. Önálló feldolgozás fejlesztése. Memoriterek elsajátítása. Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése.</p>	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	

<p>A XX. század irodalma – kortárs irodalom A társadalom és a történelem hatása az irodalmi eszmékben Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk c. regényének irányított feldolgozása. Tartalmi összefüggések, fejezetek rövid tartalma vázlatban, helyszín, szereplők, konfliktusok értelmezése, a mű érzelmi hatása. Válogatás Mikszáth, Móricz elbeszéléseiből egy-egy társadalmi réteg életének bemutatására.</p> <p>Ady Endre: élete és kora. A szerelem, a hazaszeretet, a kötődés és az elmúlás érzései Ady műveiben:</p> <p>A föl-föl dobott kő című ajánlott verseinek ismertetése, feldolgozása.</p> <p>József Attila: élete és munkássága Rejtelmek, Ajánlott versei: Anyám, Mama, Kései sirató, Amit szívedbe rejtessz, Külvárosi éj, Ringató, Betlehemi királyok, Dunánál, Mondd, mit érlel ..., Aki szegény, az a legszegényebb. Tiszta szívvel, Juhász Gyulához. Juhász Gyula: Anna – versek olvasása, Magyar táj, magyar ecsettel, Tiszai csönd</p> <p>Magyar költők, a Nyugat-nemzedéke élete, munkássága Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek)</p> <p>Radnóti Miklós: Nem tudhatom</p> <p>Babits Mihály: Ajánlás: Cigány a siralomházban, Ősz és tavasz között, Örökkék ég a felhők</p>	<p>A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. Hasonlóságok, különbözőségeik. Összezsengő sorok jelölése. Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. Szövegrészek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése. Dramatizálás, felolvasás. Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása. Memoriterek megtanulása. A regény szerkezeti felosztásának megfigyelése. A regény jellemzőire példák felsorolása (terjedelem, fejezetek, részek, főszereplők, szereplők, helyszín, cselekmény – valós és szerző által kitalált elemek) Nagy terjedelmű mű esetén film megtekintése, feldolgozása és olvasmányrészletek olvasása, elemzése Kiseb terjedelmű mű esetén a mű közös elolvasása és elemzése</p>	<p>Ének, rajz: a ritmus más-más formái</p> <p>Történelem: az írók, költők művei, életrajzi adatai és a történelmi korok</p>
--	--	---

<p>mögött, Esti kérdés „háborús versek”: Húsvét előtt, Miatyánk</p> <p>Kosztolányi Dezső: Ajánlás: Esti Kornél (novella), Csacsi rímek (részletek), Üllői-úti fák, Mostan színes tintákról álmodom</p> <p>Este, este (dal) Ének Virág Móricz Zsigmond: Ajánlott: Hét krajcár (novella) Légy jó mindhalálig Örkény István: Ajánlás: Meddig él egy fa? Az autóbuszvezető Szabó Lőrinc: Ajánlás: Lóci óriás lesz Semmiért egészen Juhász Gyula: Ajánlás: Anna örök, A Tiszához, Milyen volt... Tóth Árpád Ajánlás: Elégia egy rekettyebokorhoz, Esti sugárkoszorú Illyés Gyula: Ajánlás: Szörnyű fegyver (epigramma) Dunántúli reggel (tájlíra) Gion Nándor: Ajánlás: A kárókatónák még nem jöttek vissza Anna Frank naplójának olvasása, meghallgatása</p> <p>Weöres Sándor: Ajánlás: Önarckép, Boldogság, Ó, ha cinke volnék Egy-egy választott mű: Csukás István Mándy Iván Szabó Magda: Abigél (filmfeldolgozás) Tamási Áron írásaiból.</p> <p>További ajánlott művek: Ady Endre: Őrizem a szemed József Attila: Kertész leszek Radnóti Miklós: Nem tudhatom Örkény István: Egypercesek</p>		
---	--	--

<p>Kortárs irodalom: Két – három szépprózai és öt magyar lírai alkotás (lakóhelyi sajátosságok figyelembe vétele lehetséges)</p> <p>Világirodalom: Ajánlott művek: Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg (részletek) Daniel Defoe: Robinson Crusoe (részletek) Ajánlás: A.A. Milne: Micimackó (részlet) R. Kipling: A dzsungel könyve (részlet)</p> <p>Egyéb ajánlott irodalom: Karinthy Frigyes: Én és énke Swift: Gulliver utazásai Móra F.: A rab ember fiai, Aranykoporsó Beecher-Stowe: Tamás bátyja kunyhója Gyurkovics Tibor: Üveggolyó Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember</p> <p>Színmű Meválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás)</p>		
Kulcsfogalmak/fogalmak:	Életrajzi adatok, magyar irodalom, világirodalom, vers, próza, színháték, színmű.	

Követelmény

(Minimum követelmény aláhúzással jelölve!)

Legyenek képesek verset és prózát (részleteket) értelmezve, a (helyes) ritmus, hangléjtés és hangsúlyok alkalmazásával elmondani, bemutatni (felolvasás).

Rendelkezzen adottságainak megfelelő írásmóddal, írástempóval.

Legyenek képesek a szóbeli, írásbeli szövegalkotásban a tárgyyszerű, az önálló vélemény kialakítására a magán-, az ügyintézői-, a közéleti kommunikációban.

Rendelkezzenek a kreatív szövegalkotáshoz szükséges ismeretekkel, készségekkel.

Legyenek képesek irodalmi, film és színházi élményeikről 7-8 mondatot megfogalmazni.

Mutassanak elemi tájékozottságot az olvasott irodalmi művekről szerző, téma, műfaj, cselekmény tekintetében.

Ismerjék fel a költői eszközök szerepét.

Legyenek jártasak adott témájú fogalmazások címadásában, az elbeszélés tagolásában, az ok-okozati összefüggések feltárásában és indoklásában.

Gyakorolják irányítással a különböző műfajú szövegek átalakítását, a véleménynyilvánítást a jellemzésben, a hivatalos hangnem használatát a hivatalos levél írásakor. Törekedjenek fokozatos önállóságra a hibajavításban, önellenőrzésben.

Ismerjék a tömegkommunikációs eszközök használatát.

Legyenek képesek egy-egy film – irányítás melletti – elemzésére.

Fokozódó önállósággal legyenek képesek az információk értelmezésére, fontos, lényeges, illetve lényegtelen vonásaik megkülönböztetésére.

Értékelés

Ösztönző, fejlődésükhöz mért szóbeli értékelés, illetve osztályozás.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

A tanuló képes az olvasott művek mondanivalóját megfogalmazni, képes az olvasottak időrendi, történeti átlátására, összefoglalására.

Képes szövegalkotáskor az alkalomhoz és a helyzethez igazodni.

Verset és prózát (részleteket) kontaktustartás mellett értelmezve, a (helyes) ritmus, hanglejtés és hangsúlyok alkalmazásával elmond, bemutat (felolvasás).

Képes különböző műfajú szöveg élményt nyújtó olvasására.

Képes hangulati szempontú szövegelemzésre.

Fogalmazásában, szóhasználatában, beszédében egyéni stílusa alakulóban van.

Képes az írást céljainak elérése érdekében használni.

A tanult nyelvtani szabályokat alkalmazza önálló írása során.

Igyekszik rendezett külalakú, olvasható írásműveket készíteni.

A tanulás céljából tud lényegyet kiemelni, vázlatot készíteni.

Rendelkezik ismeretekkel a tanult írók, költők életéről.

Olvasás útján szerzett ismereteiről írásban is öt-hat mondatban számot ad.

Képes beszélgetni egy-egy irodalmi alkotásról.

Az olvasottakban felismeri az ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, cselekvések következményeit. Szöveghűen elmondja a tanult verseket, versrészleteket

Segédanyagok, feltételek:

Magyar nyelv 6. o. (NYIK)

Ajtony-Lőrök: Nyelvi ismeretek 8.

Gáspár-Holecz-Papp: Anyanyelv az általános iskolák 8. osztálya számára

Anyanyelvünk játéka, Nyelvtani elemzési gyakorlatok 7-8. o.

Hoffmann O.: Mondatszerkesztés, szövegalkotás

Hernádi S.: Észkergető helyesírási játékok

Alföldi J.: Irodalom tizenhárom éves diákoknak

Ki kicsoda a mai magyar gyermekirodalomban?

Levelezési Tanácsadó

Hartai László: Mozgóképkultúra és médiaismeret (tanári kézikönyv Korona K. Bp., 1998.)

Médiaismereti Kalauz (Media Education in the Secondary Curriculum - magyar változat: Boda Edit Magyar Médiapedagógiai Műhely, 1993.

Antalné – Raázt: Magyar nyelv és kommunikáció (tankönyv az 5-6. évfolyam számára)

Speciális módszertani alapelvek

A gyengénlátók iskolája pedagógusának jól kell ismernie a tanulók 1-4. osztályban szerzett anyanyelvi ismereteit, készségeit, képességeit.

Tanulóink értelmi- és látássérüléséből fakadó fogalmi hátrányait sok beszédgyakorlattal és az olvasott művek közös elemzésével fokozatosan kis lépésekben történő megfigyeléssel ellensúlyozzuk. Így érjük el a lehetőséghez mérten a leghatékonyabban a tartalmi elemek kiépítését.

A játékos, kommunikációs, dramatizáló jellegű helyzetgyakorlatoknak nagy szerepe van a tanórákon.

A helyesírási ismereteket – folyamatosan gyakoroljuk másolással, tollbamondással, önellenőrzéssel. Elősegíti a helyesírás készség fejlődését, ha nemcsak a helyesírási tájékozódás igényét építjük ki a tanulóknak, hanem meg is tanítjuk a nyelvi és helyesírási segédkönyvek használatára, megismertetve azok szerkezetét, rövidítésrendszerét, kialakítva a látásfokhoz alkalmazkodó könyvkezelési módot.

Az olvasmányok feldolgozásánál fontos az irodalmi élménykeltés, az olvasási igény kialakítása, párhuzamosan gyakoroltatva ezzel a szem aktív és pihentető technikáit.

A választékos nyelvhasználat és a változatos kifejezésformák elsajátítása gazdagítja tanulóink személyiségét.

A tananyagot a súlyosabb látási-, illetve értelmi sérülésük miatt lassabb tempóban elsajátító tanulók egyéni megsegítésére, speciális optikai segédeszközökkel való ellátására folyamatosan gondot kell fordítani.

Úgy állítsuk össze a feladatsorokat, hogy adott szempontok alapján fokozatosan egyre nagyobb önállósággal végezzék munkájukat.

Munkánk során törekedjünk arra, hogy tanulóinkat önálló ismeretszerzésre, pontos szövegalkotásra, s a környezetéből érkező információk iránti tudatos figyelemre neveljük.

A szakaszrő évfolyamon olyan tanulási technikák alkalmazását javasoljuk, amelyek lehetővé teszik a nyelvtani ismeretek rendszerezését. Az anyanyelvi alaplúveltség elsajátítása alapot nyújt a továbbtanuláshoz, önműveléshez.

Forrásanyagok:

- 5/2020. (I.31.) Kormány rendelete a Nemzeti alaptantrev kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormány Rendelet módosításáról
- Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
Módosított irányelv 2020 Oktatási Hivatal

- Oktatási Hivatal:
Kerettanterv az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam 2020
 - Magyar nyelv és irodalom
- Helyi tanterv a halmozottan sérült gyengénlátó, aliglátó gyermekek számára 2013